

Monumentale bomen krijgen weer ruimte in Brabant

Hoe kun je een nieuw geplante boom eeuwen oud laten worden?

Bomenexpert Roel Vermeulen wil karakteristieke en monumentale bomen terugbrengen in het Brabantse landschap. Hij zoekt stukjes grond van particulieren en overheid om er met hulp van sponsors inheemse bomen te planten die zeker honderd jaar kunnen blijven staan.

Auteur: Theo Haerkens

Vocht is cruciaal in deze droge periode, zeker voor de polsdikke iep die Vermeulen hier heeft laten planten

De thermometer komt al een paar dagen ruim boven de 25 graden en de zon schroeit boven de kurkdroge landerijen rond Reek, gemeente Landerd, even ten zuidoosten van Oss. De afgelopen drie maanden heeft het hier nauwelijks geregend. Bomenexpert Roel Vermeulen (38) graaft met beide handen in de laag houtsnippers die hij rondom een jonge fladderiep heeft laten aanbrengen. 'Kijk, dit is mooi vochtig gebleven!'

Vocht is cruciaal in deze droge periode, zeker voor deze polsdikke iep die hij heeft laten planten op het landgoed van Harrie van Casteren, een voormalige melkveehouder. Samen met compagnon Koen van Hout

van adviesbureau Orbis wil Vermeulen karakteristieke bomen terugbrengen in het Brabantse landschap. Het gaat om bomen die volledig kunnen uitgroeien en dan een markering vormen voor iedereen die erlangs komt. Veel van die iconische alleenstaande bomen zijn in de afgelopen decennia gesneeveld en verdwenen. 'Vroeger werden dergelijke bomen gebruikt om de grens van een perceel te markeren. Een grenssteen kun je stiekem verplaatsen, maar een boom blijft staan', glimlacht hij. 'Maar boeren zijn niet meer zo dol op bomen; er is er niet één die zich voor ons project heeft aangemeld.'

De fladderiep aan de Koperstraat in Reek is geplant onder de gunstigste omstandigheden. De bodem waarin hij staat, is vermengd met vijf kubieke meter compost en afgedekt met een dikke laag houtsnippers, anderhalve kuub in totaal. 'De compost verbetert de structuur en houdt vocht vast. We hebben zelfs in het plantgat nog gaten geboord van ruim een meter diep en die gevuld met compost, zodat de wortels het grondwater makkelijker kunnen bereiken. De houtsnippers – mulch – gaan verdamping tegen en geven nog jarenlang voedingsstoffen af, waar de boom van profiteert.' Ook zijn schimmels en wormen toegevoegd aan de bodem, zodat die in topconditie blijft en de boom uit kan groeien tot een mooi volwassen exemplaar dat zeker honderd jaar of een veelvoud daarvan vooruit kan. Rondom de stam geven korenbloemen, klaprozen en slangenkruid kleur aan het afgerasterde stuk en zoemen bijen en hommels.

Van Casteren besloot zijn melkveebedrijf om te zetten in een 'landgoedje met natuur', omdat zijn drie dochters het bedrijf niet wilden voortzetten. In ruil daarvoor laat hij wandelaars toe en mocht hij een paar huizen bouwen. 'De fladderiep staat op een mooie plek', vindt hij, 'een mooie aankleding van het terrein'. Zijn broer maakt nog een roestvrijstalen plaatje met de naam van de boom op. 'Iedereen vraagt daar altijd naar.'

Vermeulen is al sinds zijn jeugd gek op groen. Hij hielp als schooljongen al mee op de bomen- en rozenkwekerij van zijn opa en deed daar zijn passie op. Nu werkt hij als zelfstandig adviseur en bomentaxateur en hij heeft een manier bedacht om ervoor te zorgen dat volgende generaties kunnen genieten van karakteristieke grote bomen die, ook al staan ze alleen, het landschap sieren.

Bomen planten is één ding, maar ze moeten ook goed aanslaan en tot in lengte van dagen blijven staan, zo is de bedoeling. Daarom zoekt hij samen met Orbis mensen die grond beschikbaar willen stellen voor een boom met toekomst. Verder hoeven ze niets te doen, de boom kost ze zelfs niets. De drieduizend euro die ermee gemoeid is, wordt gesponsord of gesubsidieerd. Vermeulen bekijkt of de plaats die ze aanbieden voldoet aan de eisen. 'De boom moet zichtbaar zijn vanaf de openbare weg en er moet rondom twintig tot vijftig meter vrij zijn, zodat hij zich echt goed kan ontwikkelen. We hebben er in de gemeente Landerd al elf geplant en de twaalfde volgt in november.'

Een aantal gemeenten dat grenst aan de Maashorst heeft enthousiast gereageerd op het initiatief

Woordvoerder Femke van den Berge van Landerd: 'We zien de druk op de openbare ruimte toenemen door landbouw en woningbouw, waardoor bomen niet meer optimaal kunnen uitgroeien. Toch is dat belangrijk voor het landschap en de duurzaamheid. Deze bomen hebben een intrinsieke waarde en mensen koesteren herinneringen die met zo'n monumentale boom samenhangen. Daarom steunen we het project.'

Als de omstandigheden geschikt worden bevonden, wordt overlegd welke soort boom de eigenaar het liefst heeft op zijn land. 'We hebben voor de gemeente Landerd een lijstje samen-

gesteld van zeven inheemse soorten die passen in deze streek met zijn zandgrond en variërend grondwaterpeil. Dat is ten eerste de fladderiep; die is niet gevoelig voor de iepenziekte. Verder de zomereik, winterlinde, tamme kastanje, noot en zoete kers – de vogels zijn dol op die vruchten! En als laatste de grove den.'

Voor de gemeente Oss, die dichterbij de Maas ligt, is de grove den geschraapt en vervangen door de zwarte populier, omdat die daar beter in het landschap past. Ook dit type boom heeft het in zich om oud en groot te worden.

ACHTERGROND

Beuken

Wilgen en berken zijn weliswaar inheems en kunnen ook best groot worden, maar gaan niet eeuwenlang mee. Beuken wel, maar die zijn te gevoelig voor droogte, wat in de komende decennia een toenemend probleem kan worden. Platanen kunnen daar wel weer tegen, maar dat zijn geen inheemse bomen. 'Meer iets voor in de stad,' vindt Vermeulen, die erg enthousiast is over het project, dat hem tot nog toe overigens meer tijd kost dan begroot. 'Het is superleuk; we hebben nu een draaiboek en het gaat steeds efficiënter.'

Als de bomen zijn geplant, wordt er een ruime afscheiding omheen gezet om te voorkomen dat hij wordt beschadigd bij het maaien of dat vee of paarden eraan knabbelen. Dat kan een hekwerk zijn van stevig hout of een gemengde haag met veldesdoorn, meidoorn of kardinaalsmuts, net wat de grondeigenaar wil. 'We houden negen bij negen meter aan, zodat de boom de ruimte krijgt om lekker te groeien en ook de wortels niet worden meegenomen als een loonwerker zijn ploeg iets te diep heeft afgesteld.'

Om ervoor te zorgen dat de bomen ook blijven staan als de eigenaar zijn grond verkoopt of het tijdelijke met het eeuwige verwisselt, wordt een en ander juridisch vastgelegd en komen de bomen op de lijst van waardevolle exemplaren die gemeenten tegenwoordig bijhouden. 'Daar staan ook alle Beatrix- en Amaliabomen op. De bomen op die lijst mag je zonder vergunning niet kappen. Landerd heeft het goed aangepakt en zelfs de afgerasterde ruimte rondom de bomen beschermd,' klinkt het tevreden.

Een aantal gemeenten dat grenst aan de Maashorst heeft enthousiast gereageerd op het initiatief, vertelt Vermeulen. De provincie Noord-Brabant en de Faber Halbertsma Group – producent van duurzame verpakkingsmaterialen – waren enthousiast en hebben met startsubsidies bijgedragen aan het project. 'In Landerd staan al elf bomen en Oss heeft geld beschikbaar gesteld voor tien bomen, die we in het najaar planten. De eerste gegadigden daarvoor hebben zich al gemeld.'

Be social

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/article/33975/monumentale-bomen-krijgen-weer-ruimte-in-brabant